

Katedra právních dějin Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni
Posudek vedoucího diplomové práce diplomantky Elišky Lukačikové
Nauka o služebnostech v římském právu

Diplomantka se ve své práci zabývá právem služebností, převážně pozemkových. Po úvodu celé práce následuje sedm věcně zaměřených kapitol, závěr, resumé v českém a anglickém jazyku, a seznam použité literatury a pramenů. Kontrola plagiátorství neprokázala nedovolené užití zdrojů.

Nejprve jsou v diplomové práci na str. 3 – 11 vysvětleny základní římskoprávní pojmy, vztahující se k tématu práce. Následně je na str. 12 – 18 pojednáno o historickém vývoji věcných práv a služebností od počátku existence Říma až do doby justiniánských reforem. Na str. 19 – 31 se diplomantka věnovala obecně služebnostem v římském právu. Popisuje zde zásady platné pro všechny služebnosti, způsoby jejich vzniku, typy služebností, povinnosti pro strany zvýhodněné či znevýhodněné existující služebností a konečně způsoby ochrany práv služebností. Na str. 32 – 37 jsou popsány čtyři vybrané pozemkové služebnosti. Diplomantka sice vysvětluje důvod, proč zde píše pouze o čtyřech služebnostech, které pak v další části práce bude srovnávat se současným českým právem, dle mého názoru ale v tomto bodě diplomová práce mohla být rozsáhlejší a mohlo se zde pojednat i o služebnostech dalších.

Následující část práce se zaměřuje na služebnosti v současném českém právu a na jejich komparaci s právem římským. Na str. 38 – 46 je nejprve pojednáno o pozemkových služebnostech v současném občanském zákoníku. Jsou zde vyčísleny některé změny a novinky, které NOZ přinesl, a poté je pojednáno o právu cesty, o právu púhonu dobytka, o služebnosti okapu a o služebnosti vodovodu. V posledních částech práce je uskutečněna komparace vybraných pozemkových služebností římského práva s českým právem (str. 47 – 53) a práce je pak zakončena stručným pojednáním o tom, do jaké míry je platný občanský zákoník v tématice služebností ovlivněn římským právem (str. 54 – 56). Diplomantka dochází k závěru, že ovlivnění římským právem je zde poměrně vysoké, v českém právu je pak mnohem silnější průnik veřejného zájmu do této problematiky.

Práci považuji za vyváženou. Diplomantka se v ní se zvoleným tématem vypořádala dobře. Je třeba ocenit způsob, jakým spojila historickoprávní téma s pojednáním o platném českém právu.

V práci postrádám širší užití zahraničních pramenů, se kterými by diplomant měl pracovat ve větší míře, vzhledem k omezenosti římskoprávních zdrojů v českém jazyce. Rovněž poznámkový aparát by mohl být rozsáhlejší. Drobné výtky je možné učinit po stránce jazykové – např. nevhodné užití slova „malinko“ na str. 1, neúplná nedokončená věta „Což ale neřeší výše zmíněný problém“ na str. 18, atd. Na zač. str. 18 se píše o „okrádání rolníků patricijů“, což bylo zřejmě převzato z literatury, vydané u nás v době komunizmu, a proto někdy poplatné tehdejšímu marxistickému žargonu.

Práci doporučuji připustit k obhajobě. Diplomantka bude dále dotázána na typologii pramenů římského práva. Ať si rovněž vybere v rámci svých jazykových znalostí jeden zahraniční právní systém a krátce poreferuje o tom, nakolik se shoduje nebo rozchází v oblasti služebností s českým právním systémem.

V Plzni dne 1. května 2023

doc. JUDr. Miroslav Černý, Ph.D., JU.D.